

Összeérő idők

BOJTI ANDRÁS *HOMMAGE Á JANÁKY* CÍMŰ MŰVÉRŐL

Szöveg MOLNÁR SZILVIA
Fotó BOJTI ANDRÁS

Hódmezővásárhelyen a belvárosi Hódi Pál utca üresen álló telkén valósult meg a város köztér-rehabilitációjának újabb üteme. A térfelszín alatt mélygarázs, fent pedig játszótérrel kialakított közösségi tér formálódott. A környezetrendezési és tájépítési tervek Andor Anikó kert- és tájépítész (Land-A Táj- és Környezettervezési Műterem) és Dajka Péter (Puhl és Dajka Építész Iroda) építész jegyzik. Magasított növényágyások, pergola, változatos, gondosan kiválasztott növényzet – vagyis minden adott, ami egy kellemes városi parkban szükséges, és még valami. S éppen ez a plusz az, ami miatt a látogató megtorpan, majd újra és újra körbejár.

A kicsiny parkban a tájtervezési elemekhez szorosan kötődve jelenik meg Bojti András üvegszobrász három stációból álló üveg-térplasztikája, egy helyi művész, V. Nagy Nándor csillagképeket megjelenítő, mászható kerámia-kompozíciójával a háttérben.

Bojti, szemban a sűrű tömegű, bronzbarmárványba álmódott, illusztratív vagy éppen pátosszal és politikával terhelt, így feledhető

köztéri szobrok világával, többretegű narratívával bíró térplasztikát alkotott. Az *Hommage à Janáky* című mű teret ad az emlékezésnek, a szellemi és vizuális játéknak, illetve a park szinte térfalaként megjelenő, tömegeivel ható Janáky-épületekkel való gondolati összekapcsolásra. Újszerű megoldása megnevesíti az üveget, mint „monumentális” szobrászati anyagot, amit az utóbbi évtizedben mintha kiszorított volna a látszóbeton, a corten, a porfestett acél.

És még valami: az építészet nem fontos.

Milyen sokszor mondjuk ezt szomorúan magunk elé, amikor a várost járjuk és látjuk az egyre kevesebb értékelhető és elrontott újakat. Vagy az elhanyagolt építészetet, a kopottságában is pompás házakat, amiken ott a házszám, de hol a tervező neve?

Az *Hommage à Janáky* esetében Bojti András – meggyőzve a mű „témájáról” és anyagáról a tervezőket – lépett egyet.

Környezetével harmonizáló, azzal interaktív módon együtt élő emléket állított a modern magyar építészet két nagyszerű építészenek: Hódmezővásárhely szülöttjének, Janáky Istvánnak és fiának, ifjabb Janáky Istvánnak (szeszélye a sorsnak, hogy ő éppen ebben a városban halt meg 2012-ben) – mindkettejük számos vásárhelyi ház tervezője.

Nevük ezzel a gesztussal „kikerült” a közösség(emlékezetének)terére. Mert az építészet fontos, azok az olyan minőségű építészek, mint amilyenek a Janákyak pedig művészi hivatásuknak.

Bojti, társtervezőként gondolkodva, a parkban kialakított három csobogó mögött L alakban installált, dobozformájú, minimalista elemeket helyezett el. Az áttetsző, egyedileg kikísérletezett síkűveg lapokból kialakított felületekre, Janákyék tervezői világával harmonizáló konstruktivista kompozíciókat alkotott, a hazai tájtervezői világban talán egyedülálló módon. Közös nevező az absztrakció. Mint azt Bojti Andrástól megtudtam, előbb fogalmazta meg, átélve és elképzelve személyes jó barátja, ifjú Janáky István „gondolkodó grafikáit”, majd jóval később, a kivitelezéskor találkozott az építész szinte még színhasználatban is azonos karakterű kompozícióival: a többfunkciós kulturális épület a konstruktivista vázlataival. Bojti művében a „Janákyak” építésze egybeolvad Kassák képarchitektúráival, Moholy-Nagy konstruktivista műveivel. A két idő így, egy pillanat alatt összeért és valósággá vált az üvegplasztika-sorozatban.

A stáció első tagja a megszülető építészeti gondolat laza, utalásszerű állapota. A máso-

dikban kezd letisztázódni, és az építészeti feladat felé fordulni a kortárs grafika, végül a harmadik már architektonikus tömeggé válik és része lesz a városi beépítésnek. Az egyes stációk körül sétálva, a táji részletekkel egyneművé váló, színes, kétdimenziós grafikák – a transzparenciának és a jól előkészített reflexióknak köszönhetően – folyton változó, háromdimenziós rajzokká, építészetté állnak össze. Mindez folytatódik a térburkolaton a színes vetett árnyékok virtuális játékával. Így lesz szerves egésze a parkot megszépítő attraktív szobrászat, a tájtervezés és az építészet kapcsolata.

Este folyamatos fényű, rejtett forrású világításban is látható a „mozgó kép”, mint egy kis film, Janákyékról, az építészetről, nekik, nekünk, róluk.

Üvegben elmesélve.

▼ A mű háttérében egy Janáky-épülettel

